

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
HAVSVIK

2007-09-10

1 (13)

Dnr: 511-3462-05
Dossier: 0382-02-0097

Naturreservatet
Havsvik
Östhammars kommun

- Länsstyrelsens beslut
- Syfte med reservatsbildningen
- Beskrivning av naturreservatet
- Administrativa data
- Grund för beslut
- Reservatsföreskrifter
- Föreskrifter och åtaganden utöver reservatsbeslut
- Ärendets beredning
- Bilagor
- Sändlista

WR

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut HAVSVIK

2007-09-10

2 (13)

dnr. 511-3462-05
Dossienr. 0382-02-0097

Bildande av naturreservatet Havsvik i Östhammars kommun och fastställande av skötselplan

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarar, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), Havsvik som naturreservat med föreskrifter enligt nedan och skötselplan enligt bilaga A. Reservatet har den avgränsning som framgår av bifogad karta, bilaga C och med de gränser som slutligen utmärks i fält.

För att trygga ändamålet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter skall gälla för reservatet, se nedan under rubriken
RESERVATSFÖRESKRIFTER.

Ordningsföreskrifter utfärdade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, bestämmelser för förvaltningen av reservatet genom att fastställa den till beslutet bifogade skötselplanen, bilaga A.

Beslutet ska kungöras i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse ska även införas i ortstidningarna Östhammars nyheter, Upplands nyheter och Upsala Nya Tidning.

SYFTE MED RESERVATSBILDNINGEN

Syftet med reservatsbildningen är att:

- Bevara de trädklädda betesmarker, bestånden av örtrik granskog, samt de öppna markerna med de geologiska förutsättningar och hydrologiska betingelserna som finns i området.
- Bevara och gynna de arter som är förknippade med ovannämnda förhållanden.
- Upprätthålla en positiv bevarandestatus för de naturtyper som omfattas av Natura 2000, samt sträva efter att de marker som är att betrakta som utvecklingsmark utvecklas mot en miljö som motsvarar Natura 2000.
- Arter som är skyddade enligt art- och habitatdirektivet har en positiv utveckling i området, i enlighet med bevarandeplanen för området.

AB

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
HAVSVIK

2007-09-10

3 (13)

dnr. 511-3462-05
Dossier. 0382-02-0097

- Bevara ett, för allmänheten, attraktivt besöksområde som stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv.

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Havsviks naturreservat är 32 hektar stort och ligger längst ut på Raggarön 15 kilometer sydost om Östhammar. Raggarön har ett levande jordbrukslandskap med många traditionella inslag i markanvändningen, däribland hamlade träd och skogsbete. Landskapet är småbrutet och den långa traditionen och de många småmiljöerna gör att flora och fauna är ovanligt rika här.

Från Havsviks gård som gett namn till naturreservatet sträcker sig Näsudden, där naturreservatet är beläget, ut i Östersjön. Halvön präglas av den hävd som skett under flera sekler, det gynnsamma lokalklimatet som närheten till Östersjön ger och den kalkrika moränen.

Halvön är till största delen bevuxen av en gles granskog. Partier med lövskog förekommer också, liksom öppna marker. Skogen har fortfarande en tydlig betesprägel, men är i vissa delar mer slutna.

CR

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
HAVSVIK

4 (13)

2007-09-10

dnr. 511-3462-05
Dossier. 0382-02-0097

ADMINISTRATIVA DATA

Naturreservatets namn: Havsvik

Regdos id: 2010895

Kommun: Östhammar

Församling: Börstil

Fastigheter: Raggarön 5:1 (del av)

Markägare: se skötselplan, bilaga A

Förvaltare: Länsstyrelsen

Fastighetsanknutna rättigheter: se skötselplan, bilaga A

Lägesbeskrivning: Reservatet är beläget på Raggarön 15 kilometer sydost om Östhammar. Läget framgår av bifogad översiktskarta, se bilaga B.

Gräns: Området har markerats med heldragen linje på bifogad reservatskarta, bilaga C.

Koordinat i rikets system (RT90): x=6 679 400 y=1 656 130

Fastighetskarta (Ekonomisk karta): 129 51 (12J 5b) Slätön

Terrängkarta (Topografisk karta): 12J Grisslehamn NV

Naturgeografisk region: Östersjökusten med skärgårdar (25)

Area: Totalt 32,1 hektar

Area – Natura 2000: 26,18 hektar

Markslag och naturtyp: se skötselplan, bilaga A

/A

AB

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
HAVSVIK

2007-09-10

5 (13)

dnr. 511-3462-05
Dossiernr. 0382-02-0097

SKÄLEN FÖR BESLUT

Prioriterade bevarandevärden

De prioriterade bevarandevärdena består av kalkpräglade och betespåverkade skogsbestånd och de öppna markerna betesmarker såväl som naturligt öppna marker.

Prioriterade arter är bl. a. de stora bestånden av svärdsyssla, guckusko och mykorrhizabildande svampar knutna till gran. Även bestånden av krissla är prioriterade eftersom de är värdväxter för ett stort antal sällsynta och hotade insekter.

Bevarandevärden och prioriterade bevarandevärden beskrivs mer utförligt under rubriken "Beskrivningsdel" i skötselplanen.

Förutsättningar för att bevara naturvärdena

Det som kan påverka områdets värden negativt är främst produktionsinriktat skogsbruk eller exploatering av marken. För att stärka områdets naturvärden införs därför föreskrifter mot produktionsinriktat skogsbruk och bebyggelse.

Området kommer också att behöva skötas på ett sätt som markägaren inte kan förväntas bära kostnaderna för. Där ingår bland annat skogsbete, friställning av träd och kulturlämningar samt restaurering av växtplatser för värdefull flora.

Motiv till att skyddsformen naturreservat har valts

För att bevara områdets naturvärden krävs inskränkningar i pågående markanvändning (skogsbruk) samt kostnadskrävande skötselinsatser. Inskränkningar och skötselkrav är utöver vad markägaren kan förväntas svara för.

Skyddsformen naturreservat har valts för att inträngsersättning bör utgå och för att staten bör svara för förvaltningskostnaderna.

Beslutets överensstämmelse med övriga åtaganden som berör området

Reservatsbeslutet strider inte mot gällande översiktsplan.

Länsstyrelsen bedömer att reservatsbeslutet ligger väl i linje med de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt och djurliv. I Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala ingår reservatsområdet i en värde trakt.

Havsvik ingår i ett större Natura 2000-område enligt miljöbalken (MB) 7 kap 27 §.

AB

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
HAVSVIK

6 (13)

2007-09-10

dnr. 511-3462-05
Dossier. 0382-02-0097

Länsstyrelsen bedömer att reservatsbeslutet också ligger väl i linje med det nationella miljömålet "Levande skogar" som konkretiseras i den strategi för formellt sydd av skogsmark som länsstyrelsen antagit samt länets miljö kvalitetsmål och länsstyrelsens naturvårdsprogram.

Intresseprövning

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken ska det vid prövning av naturreservatsärenden, tas hänsyn även till enskilda intressen. Inskränkningarna i den enskildes rätt att använda mark och vatten, får inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Länsstyrelsens bedömning är att de föreskrifter som beslutet anger krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Föreskrifterna begränsar bara marginellt markägarens rättigheter att använda området för t.ex. jakt och bete.

AB

2007-09-10

dnr. 511-3462-05
Dossiernr. 0382-02-0097

RESERVATSFÖRESKRIFTER

- A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken angående inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden inom naturreservatet.

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, muddra, spränga, schakta, plöja, dämma, nydika, skyddsдика eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan direkt eller indirekt markbearbetning,
2. uppföra byggnad eller anlägga väg, brygga, parkeringsplats, mast eller annan anläggning,
3. dra fram mark- eller luftledning,
4. framföra motordrivet fordon med undantag för
 - körning för jordbruksändamål,
 - körning vid brandbekämpning,
 - körning med mindre fordon för uttransport av fäلت klövvilt,
5. anordna upplag,
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. tillföra växtnäringsämnen eller göra andra ingrepp som kan innebära förorening eller annan förändring av marken,
8. sätta upp eller upplåta mark för tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning med undantag av informationstavlor om reservatet eller kulturvärden,
9. avverka, röja, skogsodla eller utföra annan skogsvårdsåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd samt vindfällan och buskar med undantag för nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning,
10. utfodra vilt med undantag för stödåtgärder för hotad eller missgynnad art,

CA B

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
HAVSVIK

2007-09-10

8 (13)

dnr. 511-3462-05
Dossier. 0382-02-0097

11. införa för trakten främmande växt- och djurart/ras med undantag för boskap i samband med beteshävd,
12. upplåta plats för camping, orienteringstävling eller liknande arrangemang, uppställning av husvagn eller släpvagn,

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för förvaltaren att genomföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

- B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken angående förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång.
-

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och att åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser och uppsättning av informationstavlor,
2. anläggande och underhåll av markerade stigar och rastplatser,
3. genomförande av åtgärder för att främja biologisk mångfald, t.ex. naturvårdsinriktad avverkning,
4. genomförande av undersökningar av djur-, växt- och svamparter samt av mark- och vattenförhållanden.

Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren.

- C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken angående rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt angående ordningen i övrigt inom naturreservatet.
-

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar,
3. gräva upp eller plocka blommor, gräs, mossor, svampar, lavar eller på något annat sätt ta bort eller skada växter eller växtdelar av något slag, med undantag för plockning av matsvamp, frukt och bär,

CAB

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
HAVSVIK

9 (13)

2007-09-10

dnr. 511-3462-05
Dossier. 0382-02-0097

4. fånga, döda eller bortföra djur, föra bort ägg, rom eller bo eller på annat sätt medvetet störa djurlivet,
5. göra upp eld,
6. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur,
7. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
8. anordna tävlingar.

Föreskrifterna skall inte hindra ägare eller innehavare av särskild att kunna utöva sin särskilda rätt.

AB

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
HAVSVIK

2007-09-10

10 (13)

dnr. 511-3462-05
Dossiernr. 0382-02-0097

Föreskrifter och åtaganden utöver reservatsbeslut

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna, gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bland annat;

Terrängkörningslagen (1975:113) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med förbud mot körning i terräng.

Havsvik ingår i ett större Natura 2000-område enligt miljöbalken (MB) 7 kap 27 §. Enligt MB 7 kap 28a § ska åtgärder som eventuellt kan skada området anmälas till Länsstyrelsen och tillstånd måste ges från Länsstyrelsen eller annan högre myndighet innan åtgärden får utföras.

Strandskydd råder i området, hundra meter räknat från strandlinjen och upp på land enligt miljöbalken 7 kap 13-15 §§.

För området gäller särskilda bestämmelser för fritidsbebyggelse och vissa anläggningar i området enligt MB 4 kap 4 §.

ÄRENDETS BEREDNING

Upplandsstiftelsen uppmärksammade områdets höga naturvärden i samband med projektet "Roslagshagar" 2003. Samtidigt informerades markägaren om de höga naturvärdena på fastigheten.

Markägaren kontaktade sedan Länsstyrelsen vilket resulterade i att Natura 2000 område utsågs och att en del av fastigheten utreddes för naturreservatsbildning

Under 2006 har inträngsersättning betalats ut till markägaren. Förslag till reservatsbeslut och skötselplan remitterades hösten 2006 till markägare, sakägare, berörda myndigheter och organisationer (se sändlista). Yttrande har inkommit från Raggarö-Havsvik vägsamfällighet, Banverket, Entomologiska föreningen i Uppland, SGU, Skogsstyrelsen, Vattenfall, Upplands ornitologiska förening, Upplandsstiftelsen, Raggarö gård och Uppsala naturskyddsförening.

SGU kom med synpunkter på beskrivningen av de geologiska värdena, och beskrivningen har justerats efter detta. Upplandsstiftelsen kom med förslag på kompletteringar till beslutet och skötselplanen och som förts in, samt föreslagit redaktionella ändringar som genomförts. Markägaren kom med muntliga, kompletterande synpunkter på skötselplanen som också förts in.

Vägsamfälligheten påtalade att vägen till reservatet inte är allmän utan att Länsstyrelsen måste sluta avtal med vägsamfälligheten för reservatets

RB

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
HAVSVIK

11 (13)

2007-09-10

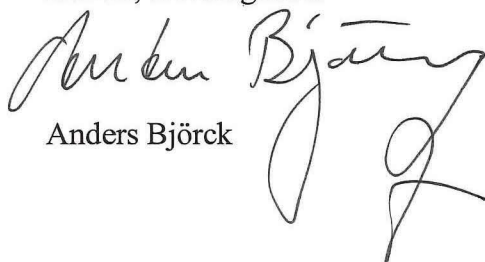
dnr. 511-3462-05
Dossier. 0382-02-0097

räkning. Så kommer att ske. Man påpekade också att parkering inte kan ske i den ficka som finns i dagsläget. Alternativ parkeringsplats ska undersökas. Skyltning ska också ske på ett sådant sätt så att det inte hamnar i konflikt med befintlig väg.

Raggarö gård kom med synpunkter på vägvisning och skyltning och önskemål om att passage ska kunna ske i befintligt gångstråk. En stätta kommer att finnas på efterfrågad plats.

Förvaltare av reservatet kommer att vara Länsstyrelsen.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Anders Björck. I den slutliga handläggningen deltog även länsrådet Leif Byman, länsassessor Kerstin Lagerlöf, miljövårdsdirektör Leif Sandin, länsantikvarie Lars Wilson, länsarkitekt Fredrik Meurman, naturvårdsdirektör Yvonne Aldentun och naturvårdshandläggare Mova Hebert, föredragande.

Anders Björck

Mova Hebert

VAB

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
HAVSVIK

2007-09-10

12 (13)

dnr. 511-3462-05
Dossier. 0382-02-0097

BILAGOR

- A. Skötselplan
- B. Översiktskarta, skala 1:100 000
- C. Reservatskarta, skala 1:10 000
- D. Skötselområdeskarta, skala 1: 5000 (ortofoto)

AB

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
HAVSVIK

13 (13)

2007-09-10

dnr. 511-3462-05
Dossier. 0382-02-0097

SÄNDLISTA

Östhammars kommun, Box 66, 742 21 ÖSTHAMMAR
Bergsstaten, Slaggatan 13, 791 71 FALUN
Institutionen för Naturvårdsbiologi, SLU, Box 7002, 750 07 UPPSALA
Lantmäterimyndigheten i Uppsala län, Box 896, 751 09 UPPSALA
Riksantikvarieämbetet, Kulturmiljöavdelningen, Landskapsenheten, Box
5405, 114 84 STOCKHOLM
SKANOVA Networks AB, Box 621, 751 26 UPPSALA
Skogstyrelsen Uppsala distriktet, Portalgatan 2 B, 754 23 UPPSALA
Sveriges Geologiska Undersökning, Box 670, 751 28 UPPSALA
Upplandsstiftelsen, Box 26074, 750 26 UPPSALA
Entomologiska föreningen i Uppland, 743 40 STORVRETA
Naturskyddsföreningen i Uppsala län, skogsgruppen: sjostrom5@telia.com
Naturskyddsföreningen i Uppsala län, 755 95 UPPSALA
Upplands Ornitologiska Förening, 740 10 ALMUNGE
Uppsala Svampklubb, 752 40 UPPSALA
Vattenfall Eldistribution AB, 191 97 SOLLENTUNA
Östhammars naturskyddsförening, 742 91 ÖSTHAMMAR
Östhammars segelsällskap, Box 69, 742 21 ÖSTHAMMAR
Kulturmiljöenheten
Plan- och bostadsenheten
Näringslivs- och landsbygdsenheten

AB

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossier: 0382-02-0097

Skötselplan för Naturreservatet Havsvik

Östhammars kommun

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för Naturreservatet Havsvik

2007-09-10

BILAGA A
2(22)

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Naturvärdesbedömning	5
Allmän beskrivning.....	5
Historisk och nuvarande markanvändning.....	6
Områdets bevarandevärden.....	6
Biologiska värden	6
Geovetenskapliga värden	9
Kulturhistoriska värden.....	9
Värden för friluftslivet	9
Prioriterade bevarandevärden	9
Beskrivning av byggnader	10
Intressen för allmänheten	10
Referenser	11
PLANDEL	12
Övergripande skötsel	12
Beskrivning, bevarandemål och riktlinjer för skötsel	12
Bränder	20
Stigar och ledningar	20
Byggnader och andra anläggningar.....	20
Upplag m.m.	20
Stängsel och staket.....	20
Jakt och fiske	20
Fauna- och floravård	20
Forskning och undervisning.....	20
Fornlämningar.....	20
Kulturlämningar.....	20
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER.....	21
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	21
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER.....	22

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 -19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om bevarande av naturreservatets värden. Planens mål är långsiktiga medan åtgärdsförslagen avser en kortare period, ca 10 år. Skötselplanen ska således med bevarat syfte kunna justeras vid behov. Förslag till ändring av planen ska underställas länsstyrelsen för godkännande och fastställande.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatsbildningen är att:

- Bevara de trädklädda betesmarker, bestånden av örtrik granskog, samt de öppna markerna med de geologiska förutsättningar och hydrologiska betingelserna som finns i området.
- Bevara och gynna de arter som är förknippade med ovannämnda förhållanden.
- Upprätthålla en positiv bevarandestatus för de naturtyper som omfattas av Natura 2000, samt sträva efter att de marker som är att betrakta som utvecklingsmark utvecklas mot en miljö som motsvarar Natura 2000.
- Arter som är skyddade enligt art- och habitatdirektivet har en positiv utveckling i området.
- Bevara ett, för allmänheten, attraktivt besöksområde som stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv.

Skötseln av naturreservatet ska leda till att:

- De trädklädda betesmarkerna bibehåller sin luckighet, inslag av gamla träd och variationen i trädslag. Tätare skogspartier ska finnas kvar.
- De öppna markerna hävdas så att en hävdgynnad flora stärks.
- De kulturspår som finns bevaras och synliggörs.
- Den rika kärlväxt- och svampfloran bevaras och utvecklas.
- De hotade och missgynnade insekterna som finns området finns kvar.
- Bestånden av guckusko och hällebräcka säkras för framtiden.
- Området även fortsättningsvis är attraktivt och enkelt att besöka och vistas i.

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

BESKRIVNINGSEDEL

Administrativa data

Naturreservatets namn:	Havsvik
RegDOS ID:	2010895
Beteckning enligt Natura 2000:	SE0210326
Kommun:	Östhammar
Församling:	Börstil
Fastigheter:	Raggarön 5:1 (del av)
Markägare:	Privat och samfälligheter
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Fastighetsanknutna rättigheter:	Inga
Lägesbeskrivning:	Reservatet är beläget på Raggarön 15 kilometer sydost om Östhammar. Läget framgår av bifogad översiktskarta, se bilaga B.
Gräns:	Området har markerats på bifogad reservatskarta, bilaga C.
Koordinat i rikets system (RT90):	x = 6 679 400; y = 1 656 130
Fastighetskarta (Ekonomisk karta):	129 51 (12J 5b) Slätön
Terrängkarta (Topografisk karta):	12J Grisslehamn NV
Naturgeografisk region:	Östersjökusten med skärgårdar (25)
Area:	32,1 hektar

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

Markslog och naturtyp:
(ungefärliga arealer)

Barrdominerad skog på fastmark, mellan 100-140 år	14,5 ha
Lövdominerad skog	1,4 ha
Ädellövskog	0,1 ha
Hygge med kvarlämnade grova aspar	7,9 ha
Bergimpediment	2,1 ha
Öppen havsstrandäng (inkl. klippor och skär)	1,3 ha
Öppen gödselpåverkad betesmark	3,2 ha
Öppen ogödslad betesmark (naturbetesmark)	0,3 ha
Övrig mark	1,3 ha

Naturtyper enligt Natura 2000:

Pionjärvegetation på silikatrika bergytor (8230)	1,1 ha
Trädklädd betesmark (9070)	19,4 ha
Örtrika skogar med gran av fennoskandisk typ (9050)	1,9 ha
Kalkgräsmarker (6210)	3,6 ha
Havsstrandäng av Östersjötyp (1630)*	0,3 ha

* Prioriterad naturtyp enligt EU:s habitatdirektiv

Utvecklingsmark enligt Natura 2000:

Utvecklingsmark mot västlig taiga (9010)	5,5 ha
--	--------

Naturvärdesbedömning

I länets naturvårdsprogram bedöms området ha högt naturvärde. I motiveringen framhålls betydelsen av skogsmarken, de örtrika partierna och inslaget av ädellövträd samt möjligheterna till friluftsliv.

Skogsvårdsstyrelsen har beskrivit ett 16 hektar stort område som nyckelbiotop och 4,4 hektar i reservatet är klassat som naturvårdsobjekt.

Allmän beskrivning

Havsviks naturreservat är 32 hektar stort och ligger på Raggarön 15 kilometer sydost om Östhammar. Raggarön har ett levande jordbrukslandskap med många traditionella inslag, däribland hamlade träd och skogsbete. Landskapet är småbrutet och den långa hävdtraditionen och de många småmiljöerna gör att flora och fauna är ovanligt rika här.

Havsviks naturreservat är beläget på Näsudden som sträcker sig ut i Östersjön. Vegetation och landskapsbild präglas av den hävd som skett under flera sekler, det

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

gynnsamma lokalklimatet som närheten till Östersjön ger och den kalkrika moränen.

Området är till största delen skogsbevuxet av en gles granskog uppblandad med löv. Skogen har fortfarande en tydlig betesprägel, men är i vissa delar mer sluten. Öppna marker förekommer också, både sådana som hålls öppna genom hävd och naturligt öppna miljöer.

Historisk och nuvarande markanvändning

På kartan för laga skiftet i början på 1860-talet syns att området delvis användes som slättermark, medan den största delen betecknades som skog. Slättermarker finns på Näsudden i två skilda områden i den östra delen. Ett av dessa områden har idag rik flora med stor förekomst av de för bete känsliga orkidéarterna svärdsyssla och guckusko, medan det andra har ett mer trivialt fältskikt.

Resten av området har betats av kor och av roslagsfår. Betet har skapat en luckig skog och berett plats för många av de rödlistade arter som idag finns i området.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

Naturvärdena är främst knutna till den kalkhaltiga moränen, som är den dominerande jordarten, och till den långa trädkontinuiteten. En lång hävdhistoria och det goda lokalklimatet bidrar också till värdena som finns här.

Bland områdets skyddsvärda arter förekommer kalkgynnade marksvampar som finns i marker med lång trädkontinuitet, till exempel gul lammticka, olivspindling, odörspindling, äggspindling, kungsspindling och kopparspindling.

I skogar med lång, lågintensiv hävd bildas miljöer som passar guckusko och svärdsyssla som båda är vanliga i området, liksom skogsnycklar, nästrot och nattviol. Även strävlost, sårläka och tandrot förekommer här.

I delar av de öppna markerna finns en fin hävdflora med solvända, Adam och Eva, jungfrulin och brudbröd. Hällebräcka växer i klippskrevorna mellan vägen och Ryssberget.

I söder intill Långviken finns öppna hållar med en fin flora som gynnas av att kalkhaltigt vatten silar över hållarna. Här finns till exempel svartbräken, gaffelbräken och en korsning mellan dessa små ormbunkar som kallas svart-ola. Även här finns en förekomst av hällebräcka.

Krissla förekommer i området och är värd för många intressanta insekter, till exempel fjärilarna krisslekorgmal, guldgult krisslemott och krisslestjälkvecklare. Även den hotade skalbaggsarten *Cassida ferruginea* förekommer på krissla och är beroende av öppna soliga förhållanden.

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

Ovanliga och intressanta arter

Skalbaggar

Buprestis octoguttata	åttafläckig praktbagge	s
Callidium aeneum	grönhjon	NT
Callidium coriaceum	bronsbjon	s
Cassida ferruginea	familjen sköldbaggar	VU
Labidostomis tridentata	familjen bladbaggar	VU
Microbregma emarginata	granbarkgnagare	s

Fjärilar

Apodia bifractella	krisslekorgmal
Ebulea crocealis	guldgult krisslemott
Epiblema obscurana	krisslestjälkvecklare

Kärlväxter

Bromopsis benekenii	strävlösa	VU, s
Melampyrum cristatum	korskovall	NT
Saxifraga osloënsis	hüllebräcka	NT, h
Antennaria dioica	kattfot	
Actaea spicata	svart trolldruva	s
Asplenium septentrionale	gaffelbräken	
Asplenium trichomanes	svartbräken	
Asplenium trichomanes		
x septentrionale	svart-ola	
Botrychium lunaria	låsbräken	s
Cephalanthera longifolia	svärdsyssa	
Cypripedium calceolus	guckusko	s, §, h
Daphne mezereum	tibast	s
Dactylorhiza latifolia	Adam och Eva	§
Dactylorhiza maculata ssp. fuchsii	skogsnycklar	s, §
Dentaria bulbifera	tandrot	s
Festuca gigantea	långsvingel	
Gymnadenia conopsea var. conopsea	brudsporre	§
Helianthemum nummularium	solvända	
Inula salicina	krissla	
Lathyrus vernus	vårärt	s
Listera ovata	tvåblad	s, §
Listera cordata	spindelblomster	s, §
Moneses uniflora	ögonpyrola	s
Neottia nidus-avis	nästrot	s, §
Ophioglossum vulgatum	ormtunga	
Paris quadrifolia	ormbär	s
Sanicula europaea	sårläka	s
Viola mirabilis	underviol	

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossiernr: 0382-02-0097

Mossor

Buxbaumia viridis	grön sköldmossa	s, §, h
Neckera pennata	aspfjädermossa	NT, s
Orthotrichum gymnostomum	asphättemossa	
Tortella tortuosa	kruskalkmossa	s

Lavar

Arthonia byssacea	ekpricklav	VU
Schismatomma pericleum	rosa skärelav	NT, s

Svampar

Albatrellus citrinus	gul lammticka	VU, s
Cortinarius cupreorufus	kopparspindling	NT, s
Cortinarius elegantior	kungsspindling	NT, s
Cortinarius meinhardii	äggspindling	NT, s
Cortinarius muscivorus	odörspindling	NT, s
Cortinarius venetus	olivspindling	NT, s
Clavariadelphus truncatus	flattoppad klubbsvamp	NT, s
Hygrocybe quieta	luktvaxskivling	NT, s
Inonotus tomentosus	luddticka	NT, s
Cortinarius calochrous		
var. coniferarum	barrskogsfagerspindling	s
Cortinarius cotoneus	olivbrun spindling	
Cortinarius glaucopus	strimspindling	s
Cortinarius odorifer	anisspindling	s
Hydnellum aurantiacum	orange taggsvamp	s
Hydnellum ferrugineum	dropptaggsvamp	s
Lactarius scrobiculatus	svavelrisk	s
Phellinus pini	tallticka	s
Ramaria flava s. lat.	gul fingersvamp	s
Ramaria testaceoflava	gultoppig fingersvamp	s
Sarcodon imbricatus	fjällig taggsvamp	s
Sarcodon cfr. modestum		
Tricholoma aurantium	brandmusseron	s

Teckenförklaring:

h	=	Art listad enligt EU:s artdirektiv
s	=	Signalart enligt Skogsstyrelsen 2000
§	=	Arten är fridlyst i Sverige

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan år 2005:

VU = Vulnerable	Sårbar
NT = Near threatened	Missgynnad

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossier: 0382-02-0097

Geovetenskapliga värden

Området har en varierad topografi med hållmarkshöjder och även lågt liggande flacka områden. Delar av hållmarkerna saknar överlagrande jordarter och den dominerande jordarten är i övrigt morän och i mindre omfattning glaciala leror. Moränen är mestadels sandig-moig och har en hög kalkhalt. Mindre områden med torv finns också. Tack vare att markvattnet är rörligt i delar av området frisätts kalken som finns i de lösa jordarterna kontinuerligt. Det ger i sin tur en rik kärlväxt- och svampflora.

Raggarön består av metavulkanit och reservatsdelen består till övervägande del av äldre granitoid men med inslag av metavulkanit som är järnförande. Inom naturreservatet finns två järnmalmsskärpningar, Stornäsgruvan 1 och Stornäsgruvan 2. Den förstnämnda är omnämnd i bergmästarhandlingar från 1865 och producerade nämnda år 21,5 ton malm. Mineraliseringen i dessa skärpningar utgörs av finkristallin magnetit med svavelkis i en grönsten uppblandad med grå till mörk metavulkanit.

Kulturhistoriska värden

Tre registrerade objekt finns i naturreservatet, två kalkugnar och en "ryssugn". Lämningar efter två lador finns också, liksom åtskilliga gamla gårdesgårdar i varierat stadium av förfall.

Värden för friluftslivet

Även om reservatet inte är så stort har det ett värde för friluftslivet, tack vare den attraktiva miljön och den stora rikedomen av växter. I Långviken söder om Näsudden finns en naturlig djuphamn som är populär bland seglare.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp:	kalkbarrskog, skogsbete, kalkgräsmarker, pionjärvegetation på silikatrika bergytter
Strukturer:	gamla träd, betad skog med luckighet och inslag av löv, naturbetesmark.
Växt-, svamp- och djursamhällen:	mykorrhizasvampar, kärlväxter som kräver extensiv hävd, insekter knutna till krissla och solvända.
Arter:	gul lammticka, <i>Sarcodon</i> cfr. <i>Modestum</i> , rödlistade spindlingar, hällebräcka, svärdsyssla och guckusko, skalbaggar <i>Cassida ferruginea</i> och <i>Labidostoma tridentata</i> , förekommande fjärilar som

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossier: 0382-02-0097

är knutna till krissla.

Friluftsliv: naturupplevelse.

Beskrivning av byggnader

./D

Läge framgår av bilaga D. Det finns ett torrdass och sopstation i anslutning till djuphamnen i Långviken.

Intressen för allmänheten

Reservatet är tillgängligt för allmänheten. Friluftslivets intressen ska tillgodoses genom enkla anordningar och reservatets naturliga förutsättningar.

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

Referenser

- ArtDatabanken 2005-05-16. Faktablad: *Arthonia byssacea* – ekpricklav. Förf. Göran Thor 1992. Rev. Göran Thor 1999
- ArtDatabanken 2006-10-05. Faktablad: *Albatrellus citrinus* – gul lammticka. Förf. Gillis Aronsson 2005.
- ArtDatabanken 2005-05-11. Faktablad: *Bromopsis benekenii* – strävlost. Förf. Måns Ryberg 1984. Rev. Jörg Brunet 1996
- ArtDatabanken 2006-05-31. Faktablad: *Callidium aeneum* – grönhjon. Förf. Bengt Ehnström 2001.
- ArtDatabanken 2005-05-11. Faktablad: *Cassida ferruginea*. Förf. Håkan Ljungberg & Tommy Lennartsson 2005
- ArtDatabanken 2006-06-13. Faktablad: *Cortinarius cupreorufus* – kopparspindling. Förf. Stig Jacobsson 1997
- ArtDatabanken 2006-06-13. Faktablad: *Cortinarius meinhardii* – äggspindling. Förf. Stig Jacobsson 1997
- ArtDatabanken 2005-06-17. Faktablad: *Cortinarius mussivus* – odörspindling. Förf. Stig Jacobsson 2002
- ArtDatabanken 2005-05-11. Faktablad: *Labidostomis tridentata*. Förf. Håkan Ljungberg 2005.
- ArtDatabanken 2005-05-16. Faktablad: *Saxifraga osloënsis* – hällebräcka. Förf. Bengt Jonsell 1992. Rev. Mora Aronsson 1998.
- ArtDatabanken 2005-06-03. Faktablad: *Schismatomma pericleum* – rosa skårelav. Förf. Göran Thor 1992. Rev. Svante Hultengren & Anders Nordin 1998
- Gärdenfors, U. (ed.) 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005 - The 2005 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987: Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Värdefulla områden för naturvård och rörligt friluftsliv (del av objekt 82.114). Medd. från planeringsavdelningen 1987 nr. 2.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 2006: Strategi för formellt skydd av skog.
- Naturvårdsverket. 1991: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv –beskrivningar (del av objekt C18). Rapport 3771.
- Naturvårdsverket. 1992: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv –beskrivningar (del av objekt C18). Rapport 4037.
- Nitare, J. (ed.) 2000. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Nitare, J. 2006: Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar (Sarcodon). Naturvårdsverket. Rapport 5609.
- Nordiska ministerrådet, 1984.: Naturgeografisk naturindelning av Norden.
- SGU, 2006: Malmer, industriella mineral och bergarter i Uppsala län. Rapporter och meddelanden nr 124.
- Skogsstyrelsen, Skogens källa, citerad 15/5 2005.

Oppublicerade skrifter

Riksantikvarieämbetet, 1980: Fornlämningsregister – Börstils socken.

Artuppgifter från: Gillis Aronsson, Jan-Olov Björklund, Tommy Lennartsson, Lars-Thure Nordin och Tommy Pettersson.

Kartmaterial

Jordartskartan 12J Grisslehamn, SGU serie Ae nr 98 med beskrivning.

Lagaskifteskarta, 1862, Akt 03-BÖL-127

Lantmäteriets digitala häradskarta.

Provisoriska, översiktliga berggrundskarta Uppsala, SGU serie Ba nr. 47 med beskrivning

Muntliga uppgifter

Henry Jansson, Havsviks gård.

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossier: 0382-02-0097

PLANDEL

Övergripande skötsel

Den övergripande skötseln för reservatet består i att stora delar, både skog och öppen mark, betas. I den östra delen av området bör dock hävden vara lågintensiv för att bevara och gynna de värden som uppstått av att tidigare hävd har bedrivits genom slåtter som krissla och flera orkidéarter.

På vissa platser ska sly och även grövre träd tas bort. Det är i anslutning till gamla gärdesgårdar och andra kulturlämningar, som floravårdsåtgärd på ett par platser samt vid röjning och gallring av bryn.

Några inventeringar/fortlöpande undersökningar bör företas i flera av delområdena dessa är:

- Uppföljning av arter som omfattas av EUs artdirektiv: hällebräcka, guckusko och grön sköldmossa.
- Arter som behandlas i det åtgärdsprogram som tas fram för insekter på krissla inventeras, liksom bestånden av krissla. Krissla finns bland annat i delområde C, längs havsstranden som vetter mot norr och i skötselområde F.
- Förekomst av prioriterade arter förutom de ovanstående kartläggs och förekomster följs upp. Detta är rödlistade spindlingar av släktet *Cortinarius* och gul lammticka (*Albatrellus citrinus*), svärdsyssa och strävlösa.

Beskrivning, bevarandemål och riktlinjer för skötsel

Reservatet har delats upp i sex skötselområden. För avgränsning av områdena A-F, se skötselområdeskarta, bilaga D.

./D

Skötselområde A: Ryssberget: hållmarker och betad skog 4,3 hektar

Beskrivning: I västra och norra delen av området finns en höjd, både öppen med typisk kärlväxtflora och trädbevuxen med lavrik tallskog. I de öppna partierna växer bland annat den skyddsvärda arten hällebräcka, men även för den här miljön vanligare kärlväxter som styvmorsviol och tjärblomster. En registrerad fornlämning finns här som benämns som en ryssugn.

Högre upp finns en fin hållmarkstallskog med tallar av varierad ålder. Här dominerar lavarna på marken. Längre österut finns

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

granskog med varierat fältskikt. I vissa partier finns ett stort inslag av örnbräken.

Bevarandemål: För de öppna hållmarkerna i väster och norr:
Fortsatt solexponerad och öppen miljö. Det kalkhaltiga vatten som silar fram då regn och markvatten rinner genom den kalkhaltiga moränen bidrar till en intressant kärlväxtflora.

Ryssugnen ska i stort vara fri från träd och buskar.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen pionjärvegetation på silikatrika bergytor uppgår till 0,9 hektar.
- Andelen vegetationsfri mark (exklusive skorplavar) är minst 35 %.
- Täckningsgrad av träd och buskar är högst 30 %.
- Typiska arter: minst fem av de typiska kärlväxtarterna vårtåtel, kattfot, låsbräken, Adam och Eva, tjärblomster, mandelblomma, vitknavel, gul fetknopp, styvmorsviol ska förekomma i minst 50 % av provytorna.
- Fortsatt förekomst av hällebräcka.

För skogen:

Luckig skog med död ved som motsvarar den naturliga produktionen samt förekomst av löv. Hållmarkernas tallskog ska vara öppen och ljus med solbelysta stammar.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen betad skog uppgår till minst 3,48 hektar.
- Relationen död ved/levande ved skall vara minst 1/5.

Skötselåtgärder: Nyskapande: Sätt upp nytt stängsel för att möjliggöra hästbete. Røj runt stängslet så att inte sly och fallande grenar hamnar på eltrådarna.

Avverka träd runt ryssugnen.

Bevara gläntorna i skogen och brynen mot de öppna markerna genom att gallra gran.

Löpande: Bete.

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

Slå av bestånden med örnbräken i östra delen av området. Prioritera de delar som ligger närmast den öppna marken (delområde B). Gör detta under några år i följd för att få effekt.

Skötselområde B: Öppen gräsmark, 3,9 hektar

Beskrivning: Delar har tidigare varit vall och är idag bevuxen med starkväxande gräs som ängskavle. Kanterna har en fin flora med solvända, jungfrulin, Adam och Eva och brudbröd. I östra delen finns några solitära träd och samlingar av en- och nyponbuskar. I brynen växer också en, men med en del inträngande gran. Bakom granarna i brynet mot norr finns rester av en gärdesgård, liksom i östra delen av området. I norra brynet finns också resterna av en kalkugn. Örnbräken växer in mot den öppna marken från brynen.

I kanterna av den öppna marken finns naturliga betesmarker. På grund av florin och den kalkrika moränen som utgör underlag här avgränsas denna biotop och beskrivs som "kalkrika gräsmarker" i Natura 2000 systemet.

I norr buktar Stornäsviken in. Den skiljs från havet med en albård, utanför alarna finns en liten fuktäng (havvstrandäng av Östersjötyp, enligt Natura 2000).

Bevarandemål: Markerna ska hållas öppna och välbetade och ha ett varierat och luckigt bryn. Solitära träden ska friställas och buskar ska finnas, men främst enbuskarna kan minskas i antal och utbredning. Den hävdgynnade florin ska finnas kvar och öka sin utbredning när brynen sköts och örnbräkenbestånden minskas. Betestrycket får inte vara så högt att blomning och frösättning uteblir hos de hävdgynnade växter man avser att bevara.

Gärdesgårdarna och kalkugnen ska vara fria, eller nästan helt fria från träd och inväxande buskar.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen av naturtypen 6210, kalkrika gräsmarker uppgår till minst 3,6 hektar.
- Minst 95 % av arealen ska vara avbetad eller slåttad varje år vid vegetationsperiodens slut
- Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma.
- Typiska arter: minst tre av de typiska kärlväxarterna låsbräkenarter, spåtistel, backsmultron, fältgentiana, solvända, ängshavre, luddhavre, rödkämpar,

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

rosettjungfrulin, jungfrulin, vårfingerört, knölsmörblomma, sandmaskrosor, backklöver axveronika eller någon orkidéart ska förekomma i minst 60 % av provytorna.

- Minst en av de typiska fjärilsarterna slättergräsfjäril, liten blåvinge eller silversmygare ska finnas i minst 25 % av transekterna.
- Arealen havsstrandäng av Östersjötyp uppgår till 0,3 hektar och avgränsas av en albård mot resten av den öppna marken.

Skötselåtgärder: Nyskapande: Se skötselområde A. Gör en betesfälla av delområdena A och B och sätt upp stängsel så att det går att stängsla av dessa områden från delområde C.

Säfferot kan sås in i reservatet för att öka populationerna av de sällsynta fjärilsarter som idag finns utanför naturreservatet. En lämplig plats för detta kan vara på gränsen till skötselområde A. Platsen för insådd bör sedan hägnas in så att platsen inte betas.

Restaurering: Røj/gallra i brynen. Gör ytorna för den solkrävande och hävdgynnade floran så stor som möjligt.

Ta bort granar, både i brynen och på den öppna marken.

Ta bort de träd som växer i och närmast intill den gamla kalkugnen och de gamla gärdesgårdarna. Gran och andra träd och buskar avverkas och på så vis syns gärdesgården och bevaras bättre. Enstaka enar sparas. Områden där röjning i huvudsak ska ske finns markerade på skötselområdeskartan, liksom den gamla kalkugnen, se skötselområdeskarta, bilaga D.

Löpande: Bete.

Slå örnbräken med lie eller slätterbalk. Örnbräken breder främst ut sig i det norra brynet, markerat för röjning på skötselområdeskartan, bilaga D. Gör detta i några år i följd för att få effekt.

Håll öppet runt kalkugnen och gärdesgårdarna enligt ovan.

Skötselområde C: Ett sammansatt skogsområde 15,7 hektar

Beskrivning: I området är kalkbarrskog den dominerande skogstypen, men även hållmarkstallskog förekommer. Naturtypen beskrivs som trädklädda betesmarker i Natura 2000 systemet. Denna naturtyp

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

rymmer en stor variation. Krontäckningen tillåts variera mellan 25 och 70 %, ingående arter i träd- och fältskikt växlar liksom förekommande typiska och ovanliga arter bland lavar, svampar och evertebrater

I Havsviks fall kan klassificering som betad skog grundas på kunskap om markanvändning, det förekommande arterna i fältskiktet och strukturer. I området förekommer äldre lövträd (mest ek), invuxna i barrbeståndet och stora värden bland marksvampar och kärlväxter.

Centralt i området, mot den norra stranden, finns ett parti med fin torrbacksflora och förekomst av svärdsyssla.

I nordost finns en gammal inäga där gärdesgården finns kvar. Av slåttern syns inga spår i artinnehållet i fältskiktet, men inägan är fortfarande delvis öppen. . Precis vid naturreservatsgränsen i söder där den böjer av finns rester av en lada från 1600-talet.

Bevarandemål: Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen av trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ ska vara minst 15,7 hektar.
- Total krontäckning av träd och buskar skall vara mellan 25 % och 70 %.
- Antalet grova och ihåliga träd bibehålls eller ökar.
- Stabila eller ökande populationer av guckusko i området.
- Svärdsyssla finns på sex växtplatser i området och har förbättrade förutsättningar på förekomsten i norra delen av skötselområdet.
- Fristående träd, gamla, gärdesgårdar och inägan i nordost enligt skötselkarta är väl synliggjorda genom frihuggning och bortröjning av buskar och sly.

Skötselåtgärder: Restaurering: Frihugg ek och andra stora träd. Stora ädellövträd finns spritt i området. Även grova tallar kan med fördel frihuggas. Är träden mycket invuxna i omgivande bestånd kan frihuggningen ske successivt under flera år med ett par års mellanrum.

Avverka enstaka granar i anslutning till svärdsysslans växtplats i norr. Området är markerat på skötselområdeskartan, bilaga D, men detaljerad utmärkning av träd som ska tas bort ska ske under vegetationsperioden och sedan avverkas under vintern.

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

Gärdesgården runt inägan och i delområdets sydöstra del (båda områdena markerade på skötselområdeskartan, bilaga D) ska också frihuggas, i alla fall så mycket att träd som bedöms riskera rasa över den de närmsta åren tas bort. Rester av en gammal lada vid gärdesgårdens slut röjs fram. Där det finns känslig flora ska utmärkning av träd som ska tas bort ske under vegetationsperioden och sedan utföras vintertid.

Löpande: Bete. Den öppna inägan i nordost kan röjas av om den verkar växa igen.

Skötselområde D: Sydlänt, halvöppen mark 1,7 hektar

Beskrivning: Området har tidigare avverkats, men det finns enstaka tallar, björkar och aspar kvar. Fältskiktet är rikt och bär spår av kalkpåverkan och tidigare hävd med blåsippor, gullviva och getrams.

Bevarandemål: Öppen till halvöppen mark med inslag av grov asp och andra grova träd.

Skötselåtgärder Restaurering: Ta bort uppkommande gran.

Löpande: Bete.

Skötselområde E: Halvöppen mark 4,9 hektar

Beskrivning: Område där gran har avverkats. Asp och enstaka ädellöv förekommer som stora träd. Asp och gran kommer upp underifrån och bildar täta bestånd på en del ställen.

Kärlväxtfloran varierar med underlaget: på torr och näringsfattig mark förekommer smalbladiga gräs och ris, medan det i svackorna är en rik flora med sårläka, strävlost och olika orkidéarter.

Bevarandemål: Öppen till halvöppen mark med inslag av grov asp och andra grova träd.

Skötselåtgärder: Restaurering: Avverka gran. Frihugg ek och andra träd av grova dimensioner. Träden som ska frihuggas ska ha karaktären av solitärträd, men blivit invuxna i asp och gran som kommer underifrån

Löpande: Bete.

Skötselområde F: Örtrikt område som tidigare har varit slåttermark, 2,2 hektar

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

Beskrivning: Här finns de största förekomsterna av guckusko och svärdsyssla i reservatet. Trädskiktet är luckigt och domineras av gran men har inslag av ek och hassel. Delar av området har varit inhägnat av en gärdesgård som nu förfaller.

I söder finns fina klippor ner mot Långviken där kalkrikt vatten påverkar vegetationen på de silikatrika hållarna. Blodnäva, svartkämpar, getrams och tjärblomster växer här. Ovanför hållarna finns ett parti med en och tall.

I västra delen av området finns en fornlämning som benämns som en kalkugn

Bevarandemål: För skogen:
Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen av naturtypen 9050, örtrik granskog uppgår till 1,88 hektar.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/5.
- Stabila eller ökande populationer av guckusko i området.

För de öppna hållarna:
Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen av naturtypen 8220, klippvegetation på silikatrika bergsytor uppgår till minst 0,2 hektar.
- Andelen vegetationsfri mark (exklusive skorplavar) är minst 35 %.
- Täckningsgrad av träd och buskar är högst 30 %.
- Hällebräcka ska finnas kvar.

Skötsel: Nyskapande: Stängslas av från resten av beteshagen. Sent betespåsläpp (från andra veckan i augusti) ska ske efter att luckor skapats i trädskiktet.

Restaurering: Luckor om ca tio x tio meter skapas i anslutning till växtplatser för guckusko och svärdsyssla. Träd som ska tas ner markeras under vår eller sommar, men avverkningen sker då marken är frusen.

Inventering av guckusko och räkning av blommande exemplar sker innan åtgärderna utförs och följs sedan upp. Efter att bete har släppts på bör arten följas upp årligen under några år.

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

Gran och buskar som delar hällen som vetter mot Stornäsviken tas bort. (Enligt markering skötselområdeskartan, bilaga D).

Ekar som tidigare har varit solitära röjs fram, dessa finns framförallt i östra delen av området.

Träd i anslutning till den gamla gärdesgården tas bort om det ser ut som de ska rasa över den.

Avverkningar och röjningar sker vintertid.

Löpande: Sent bete. Hästbete är att föredra framför nöt. Fårbete bör undvikas.

Skötselområde G: Friluftsliv

Beskrivning: Genom området går stigar som är lättgångna redan i dag. Området är lättorienterat och terrängen inte så krävande. Centralt i området går en bred stig.

Bevarandemål:

- Stigen centralt i området hålls fri från träd
- Gränsmarkeringen följer svensk standard, SIS 03 15 22.
- Informationstavla i delområde B samt en liten tavla i anslutning till hällmarken i delområde F.
- Stängselövergång där behov finns för att man enkelt ska kunna röra sig mellan olika betesfällor och ut ur hagen.

Skötselåtgärder: Nyskapande: Markera reservatets gräns med färg på träd samt med hörnstolpar. Röj eventuellt en rågång längs den södra gränsen.

Sätt upp en informationstavla med bl.a. reservatsskylt i skötselområde B. Sätt också upp en tavla med information om reservatet vid hällmarken i delområde F. Det ska även finnas tydlig information om att hundar ska hållas kopplade på båda ställena.

Ordna stängselövergångar mellan de olika fällorna och från vägen.

Löpande: Förstärk målning på träd och underhåll av hörnstolpar.

Underhåll stängselövergångarna.

Byt ut skyltar vid behov.

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossier: 0382-02-0097

Bränder

Uppkomna bränder ska släckas. Efter en eventuell skogsbrand lämnas det brända området för fri utveckling. Död ved, såväl stående som liggande, lämnas på platsen. Undantag måste dock göras för åtgärder som är nödvändiga för människors säkerhet och framkomligheten längs stigar.

Stigar och ledningar

Befintliga stigar inom reservatet får underhållas. Nödvändiga röjningar i anslutning till dessa får utföras.

Byggnader och andra anläggningar

Torrdasset/sopstationen får underhållas.

Förvaltaren får ställa upp manskapsbodan i samband med skötselinsatser.

Upplag m.m.

Tillfälliga upplag får upprättas av förvaltaren i samband med skötsel av området.

Stängsel och staket

Stängsel får sättas upp i samband med bete. Stängslen ska förses med genomgångar där så behövs, t.ex. där stigar går genom betesområdet.

Jakt och fiske

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning.

Fauna- och floravård

Åtgärder till stöd för hotade eller sällsynta arter får utföras av förvaltaren eller efter överenskommelse med förvaltaren.

Forskning och undervisning

Länsstyrelsen kan, i syfte att öka kunskaperna om reservatet, ge dispens för forsknings- eller undervisningsändamål som i viss grad strider mot reservatsföreskrifterna, under förutsättning att dessa åtgärder inte bedöms strida mot reservatets syfte. Sådana åtgärder kan vara t.ex. att gräva provgropar, märka ut provrutor, insamla ryggradslösa djur och vedlevande svampar eller att ringmärka fåglar.

Fornlämningar

Fornlämningar är skyddade enligt lagen om kulturminnen m.m. (SFS 1988:950). Åtgärder som rör fornlämningar och som inte beskrivs i skötselplanen ska ske i samråd med länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

Kulturlämningar

Åtgärder som rör kulturlämningar och som inte beskrivs i skötselplanen ska ske i samråd med länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

2007-09-10

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör helst ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen och så att status före och efter utförda skötselåtgärder dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs varje år för:

- Informationstavla, reservatsskyltar och stigar

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart sjätte år för:

- Gränsmarkeringar.
- Växtplats för guckusko och hällebräcka dock tätare vid förändrad hävd.
- Förekomst av prioriterade arter.
- Avbetningen registreras vart 6:e år.
- Igenväxningsvegetationen följs upp vart 6:e år.
- Förekomsten av typiska kärlväxtarter inventeras i provytor utmed permanenta transekter vart 6:e år i 50 % av objekten.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart tolfte år för:

- Areal och utbredning av naturtyper följs upp vart 12:e år samt vid exploatering och förändring av yta.
- Betets effekter i slumpade ytor vart 12:e år.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för Naturreservatet
Havsvik

2007-09-10

BILAGA A
22(22)

Dnr. 511-3462-05
Dossienr: 0382-02-0097

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Skötselåtgärd	Prio	När	Skötselområde	Finansiering
Gränsmarkering	1	2007	A, B C, D, F	Skötselanslag
Stängsling	1	2007	Alla	Skötselanslag/ miljöstöd
Bete	1	Kontinuerligt	Alla	Miljöstöd
Borttagande av träd från stig	1	2007	C	Skötselanslag
Informationstavla, reservatsskyltar	1	2007	B, F	Skötselanslag
Städning	1	Kontinuerligt	Alla	Skötselanslag
Tillsyn	1	Kontinuerligt	Alla	Skötselanslag
Ta fram gårdesgårdar, kulturlämningar	2	2007-2008	A, B, C, F	Skötselanslag
Röjning hållmark	2	2008	F	Skötselanslag
Röjning av örnbräken	2	2008-2011	A och B	Skötselanslag
Röjning av bryn	2	2008, 2009	A, B	Skötselanslag
Insådd av säfferot	2	2008	A, B	Skötselanslag
Friställa grova träd	2	2008	Främst C och E	Skötselanslag
Förbättra för guckusko/svärdssyssa	2	2008	C och F	Skötselanslag
Hålla f.d slåtteryta öppen	2	Kontinuerligt	C	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Varje, vart 6:e eller 12:e år enligt ovan.	Alla	Skötselanslag

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 -19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

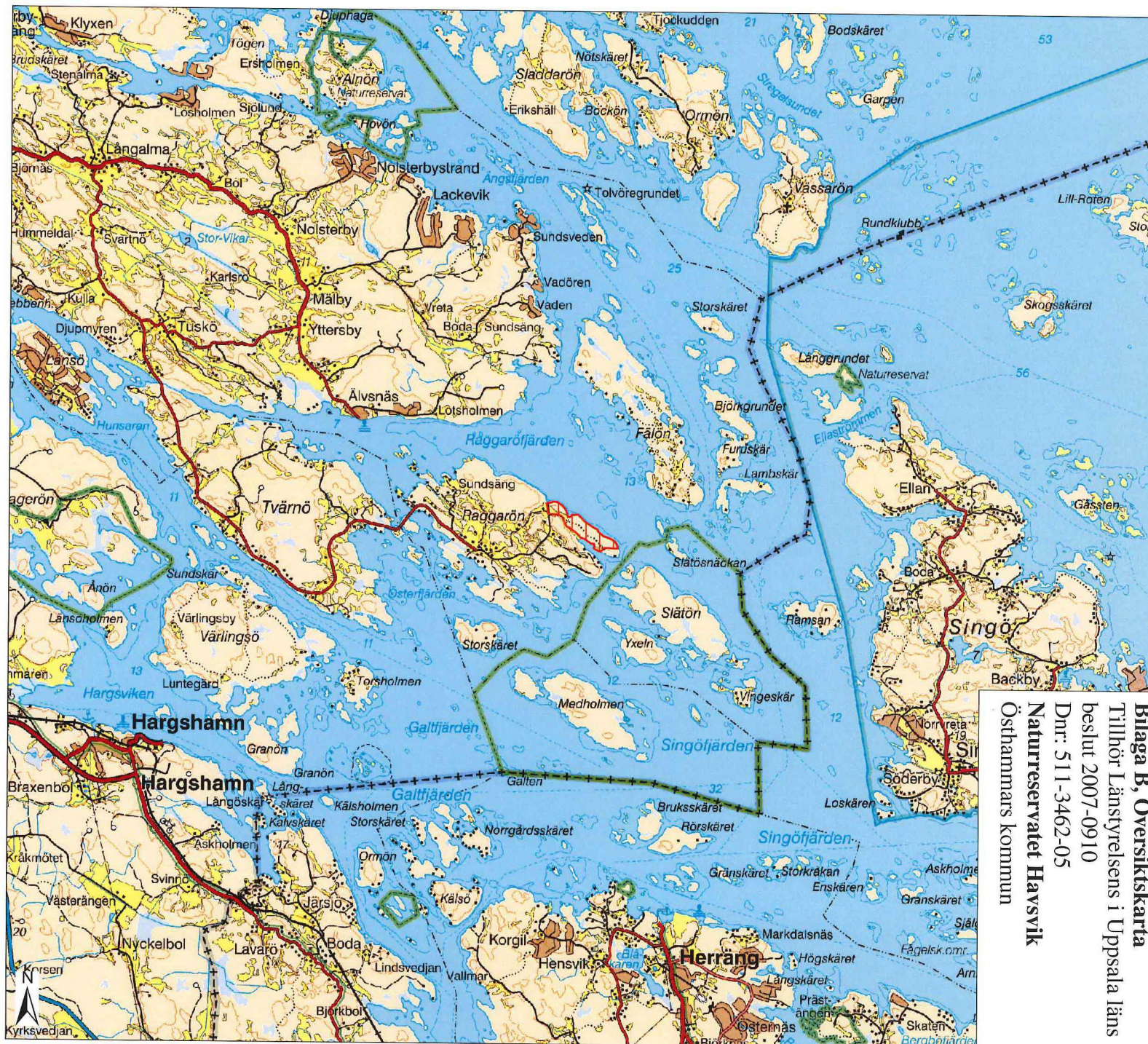
LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

 Naturreservatets läge

Kilometer

Skala: 1:100 000

Bilaga B, Översiktskarta
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala läns
beslut 2007-0910
Dnr: 511-3462-05
Naturreservatet Havs-vik
Östhammars kommun

04
05

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Reservatsområde

meter

0 100 200 300 400 500

Skala: 1:10 000

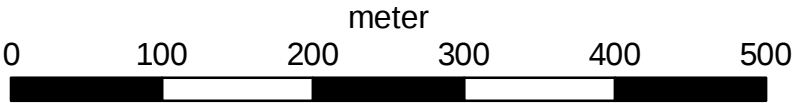

Bilaga C, Reservatskarta
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala läns
beslut 2007-09-10
Dnr: 511-3462-05
Naturreservatet Hasvik
Östhammars kommun

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

- A-F** Skötselområde A-F
- e** Plats för informationsskylt
- |** Torrdasss, sommartid
- |** Bryn där gran ska tas bort/områden med gärdesgårdar som ska röjas fram
- |** Område där gran ska avverkas för att fältskiktet ska kunna utvecklas
- *** Formnminne/ kulturlämning som ska synas
- ~** Stig

Skala: 1:5 000

Bilaga D, Skötselområdeskarta
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala läns
beslut 2007-09-10
Dnr: 511-3462-05
Naturreservatet Havsvik
Östhammars kommun

